

ODMRZAVANJE BRAVA BUDŽETSKE POTROŠNJE U BOSNI I HERCEGOVINI

BUDŽETSKA
AKADEMIJA

ODMRZAVANJE BRAVA BUDŽETSKE POTROŠNJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Izdavač: Fondacija Centar za zastupanje građanskih interesa

Za izdavača: Zoran Ivančić

Autor: Tim Budžetske akademije

Grafički dizajn: Zoran Herceg

Prijevod: Elma Šarić

PDF izdanje na stranici: www.cpi.ba/BAbooklet

Sav sadržaj ovog izdanja izdaje se pod Creative Commons licencom CC BY

Januar 2020.

Sadržaj

Uvodna riječ.....	4
Kome pripadaju budžeti?.....	5
Članice.....	8
Moduli.....	23
Zahvale.....	27

Uvodna riječ

Poštovani,

Kako demokratizirati društva, uvesti transparentnost i odgovornost zakonodavne i izvršne vlasti, obezbijediti ravnopravnost svih građanki i građana bez obzira na spol, dob, nacionalnost, i specifične potrebe, globalno je pitanje na kojeg nema univerzalnog odgovora. Ali slobodan sam ustvrditi da vrlo često neravnopravnost proizlazi iz činjenice da sve društvene grupe i pojedinci i zajednice sa dodatnim potrebama nisu zastupljeni u procesu pisanja zakona i politika koji ih tretiraju. Pogotovo nisu zastupljeni u procesima, od općinskih, preko gradskih i kantonalnih pa do entitetskih i državnih, u kojima se raspoređuju budžeti.

Za vrijeme konferencije International Budget Partnershipa u Amsterdamu u aprilu 2018. godine, slušajući iskustva sa svih strana svijeta, ustanovio sam da postoji zajednički problem organizacija civilnog društva, stručnih udruženja, think-tankova a to je nedostatak specifičnih kampanja budžetskog zagovaranja. Kada sam još od kolege Daniela Ditricha iz nizozemskog HIVOS-a čuo sa primjer iz Ukrajine gdje su se pacijenti oboljeli od AIDS-a organizirali, analizirali budžete, napravili prijedlog nove budžetske potrošnje i uspjeli ga progurati, u zemlji koja je po složenosti političke situacije donekle slična Bosni i Hercegovini, bio sam siguran da naša fondacija treba početi raditi u tom smjeru. Nakon 10 godina rada na praćenju budžeta, dizanja svijesti građana, zagovaranja uvođenja Budžeta za građane kao obaveznog dokumenta u Budžetskom ciklusu, mjerenja otvorenosti budžetskih procesa, organiziranja javnih tribina u općinama u cijeloj zemlji, došlo je vrijeme da fondacija CPI uradi korak dalje i uđe u arenu borbe za ljudska prava koja se trebaju i moraju zadovoljavati iz javnih budžeta.

Jer su prava djece iz manjinskih zajednica, prava gluhih i nagluhih osoba, prava osoba sa intelektualnim poteškoćama, prava osoba kojima život ovisi o transplantaciji koju čekaju, prava građana na mentalno zdravlje i na čist zrak prevažna prava da bi ovisila o dobroj volji javnih službenika i funkcionera ili domaćih i stranih donatora. Ta prava imaju čvrsto utemeljenje u domaćem zakonodavstvu i međunarodnim konvencijama koje je Bosna i Hercegovina ratificirala.

Vrijeme je da se, kao takva, utemelje i u godišnje budžete u Bosni i Hercegovini. Borba je počela.

Zoran Ivančić, predsjednik
Fondacija CPI
Budžetska akademija

Kome pripadaju budžeti?

Budžeti pripadaju svim građanima i građankama. Ta činjenica se ne može dovoljno ponavljati, pogotovo što su građani i građanke u svakodnevnoj praksi navikli/e jer se pred njihovim očima dešava potrošnja tog novca onako kako oni koji nisu pravi vlasnici tog novca žele. Pa tako siromašne općine kupuju skupa auta, zatvori kupuju proteine najgorim kriminalcima koji bildaju, a grade se novi vodovodi za elitna naselja. U isto vrijeme se iz tih općina pacijenti voze na dijalizu na zastarjelim aparatima u krtijama od kombija, umiru od malignih bolesti udišući zagađeni zrak i pate pod redukcijama vode sumnjivog kvaliteta.

To je naša svakodnevica. I traje otkad se ubire porez u ovim krajevima, dakle od Rimskog carstva. U periodu socijalizma novac se ulagao u razvoj privrede koja je bila u društvenom vlasništvu, infrastrukture i stambenog fonda, zdravstva i školstva, ali opet se nije pitalo narod i građane, osim u slučaju samodoprinosu za finansiranje zajedničkih potreba u kojima su sudjelovali i građani i kroz tematske "Samoupravne interesne zajednice" u kojima su delegati iz baze bili za stolom dok se odlučivalo o finansiranju zdravstva, mirovinskog i invalidskog sustava, školstva, standarda učenika i studenata, kulture i drugih djelatnosti. I ta skromna iskustva i prakse građanske participacije u budžetkom procesu su brzo prebrisana neoliberalnom gumicom, društvena svojina podržavljena, a zatim i privatizirana.

U takvom posttranzicijskom okruženju građani i oni među njima koji su poduzetnici i poslovni ljudi pune daleko najveći dio budžeta kroz plaćanje PDV-a, poreza na prihod i profit, akciza, naknada, taksi, carina, kazni, a državni službenici potpuno autonomno raspodjeljuju tu potrošnju. Zbog inertnosti, to su najčešće prepisani budžeti iz prethodne godine. Iz razloga klijevitizma financiraju se potrebe moćnih, bogatih i utjecajnih. Iz razloga socijalne neosjetljivosti ne financiraju se potrebe socijalno ugroženih, marginaliziranih kategorija građana, onih grupa sa specifičnim potrebama. Iz razloga održavanja glasačke mašine financiraju se brojne boračke pseudo-građanske ili paradržavne udruge boraca i borci pojedinci i njihove familije, ali bez ikakvog socijalnog cenzusa. Financiraju se izdašno, a niko ne zna koliko, i brojne vjerske organizacije, manifestacije, hodočašća, vjerska poduka, obnova vjerskih objekata i tome slično.

Građanima Bosne i Hercegovine se ne omogućuje pravovremen pristup budžetskim podacima na razumljiv način, čak ni parlamentarni zastupnici ne dobivaju na vrijeme budžetske dokumente da bi mogli pokušati na njih utjecati. Iz tih razloga Bosna i Hercegovina pada na međunarodnom Open Budget Index istraživanju koje se provodi i objavljuje svake dvije godine.

Međunarodne financijske institucije se ne opterećuju previše takvim stanjem stvari i neometano posluju sa vlastima Bosne i Hercegovine. Sve one promoviraju svoje napredne politike transparentnosti iako novac koje vlasti troše ne podliježe pravilima transparentnosti prema građanima. U to smo se uvjerali kroz istraživanja. Čak i u segmentu pomoći nakon katastrofalnih poplava 2014. godine, novac se mogao pratiti samo do implementacijskih tijela koje vode lokalne institucije i tu prava transparentnost prestaje.

Da bi budžetski proces bio demokratski, ili tačnije, da bi se javnim novcem omogućila demokratizacija društva, građanska participacija u trošenju onoga što su oni zaradili, da bi se omogućilo zdravlje, socijalizacija i dostojanstvo građana, građani, civilno društvo i

neformalne inicijative građana moraju biti uključene u kompletan budžetski proces od planiranja do izvršenja budžeta, sa prihodovne i rashodovne strane. Njihov artikulirani i argumentirani glas, želje i potrebe trebaju biti prihvaćene,

DINAMIKA UKLJUČENJA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA U PROCES SREDNJOROČNOG PLANIRANJA I IZRADE BUDŽETA U BIH

GRAĐANI I ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA

Upućuju svoje prijedloge potrošnje nadležnim resornim ministarstvima za moguće uvrštenje u nove prijedloge potrošnje ministarstva (Tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika) za ministarstvo finansija.

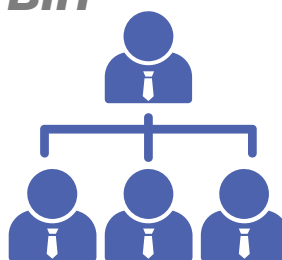
Organizacije civilnog društva objavljuju svoje prijedloge.

Analiziraju prioritete potrošnje i fiskalne strategije navedene u DOB-u (i porede ih sa prijedlozima organizacija civilnog društva).

Organizacije civilnog društva objavljuju svoje analize.

Vrše pregled i analizu budžetskih prijedloga, učestvuju u javnim raspravama o prioritetima potrošnje i fiskalnoj strategiji.

Organizacije civilnog društva objavljuju svoje analize i komentare.

VLAST

JAN

FEB

MAR

APR

MAJ

JUN

JUL

AUG

SEP

OKT

NOV

DEC

korak 1

Dostavljene instrukcije za budžetske korisnike br. 1

korak 2

Dostavljene popunjene tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika

korak 3

Finaliziran globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH i usvojen od strane Fiskalnog vijeća

korak 4

Usvojen Dokument okvirnog budžeta od strane Vlade/Vijeća Ministara

korak 5

Dostavljene instrukcije za budžetske korisnike br. 2 (budžetska ograničenja)

korak 6

Dostavljeni zahtjevi budžetskih korisnika

korak 7

Konsultacije sa budžetskim korisnicima

korak 8

Usvojeni nacrti budžeta od strane Vlade/Vijeća Ministara

korak 9

Parlamentima dostavljeni nacrti budžeta i popratna dokumentacija

korak 10

Usvojen Dokument okvirnog budžeta od strane Vlade/Vijeća Ministara

Donorska mreža BiH

Ibre Pašića b.b, 75000 Tuzla

www.ditb-fbih.org

+387(0)33/298-225

Halima Resić, M.D-PhD: halimaresic@hotmail.com

Aida Ćorić, M.D: idacoric@yahoo.com

Uvod:

Donorska mreža u Bosni i Hercegovini (DMBiH) osnovana je 2001. godine i registrovana kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Njeno sjedište je u Tuzli. Bavi se promocijom transplantacije organa u cijeloj Bosni i Hercegovini. U drugim zemljama je ovakva organizacija u sastavu Ministarstva zdravstva. U BiH ne postoji ministarstvo zdravstva na državnom nivou koje bi trebalo da organizira, usmjerava, finansira, popularizira, pomaže u izradi zakonske legistrative, i kontroliše rad ovakve organizacije. Želimo da podstaknemo aktivnosti da transplantacija u cijeloj BiH bude bolje organizovana i da godišnje bude više transplantacija. Zbog toga je Udruženje dijaliziranih i transplantiranih bolesnika Federacije BiH jedan od aktivnih učesnika navedenog procesa.

Naša misija:

1. Podizanje svijesti građana Bosne i Hercegovine o važnosti darivanja organa;
2. Edukacija i informisanje građana o transplantaciji organa;
3. Uključivanje što većeg broja građana u Donorsku mrežu Bosne i Hercegovine;
4. Animiranje i uključivanje glavnih decision makera u postupak pristupanja Bosne i Hercegovine evropskoj donorskoj mreži „Eurotransplant“;
5. Podizanje svijesti građana – potencijalnih donora i onih koji to već jesu o značaju upoznavanja članova porodice o ovoj odluci.

Naša strategija:

1. Edukacija stanovništva, tribine, predavanja, skupovi
2. Mediji - sistematski nastupi i emisije po pojedinim temama
3. Angažovanje poznatih ličnosti: sportista, književnika, naučnika, javnih radnika, publicista
4. Podsticanje i saradnja sa medicinskim vlastima za efikasnu i jedinstvenu organizaciju transplantacije u BiH, napraviti liste čekanja i organizacija tzv. kadaverične transplantacije organa u cijeloj BiH
5. Težiti da se formira koordinacijsko tijelo na nivou Vijeća ministara BiH koje će se baviti transplantacijom organa u cijeloj BiH
6. Saradnja sa sličnim organizacijama Hrvatske, Austrije, Slovenije i Njemačke

Šta smo postigli do sada?

Do sada Donorska mreža BiH, kao nevladina organizacija, ima potpisanih oko deset hiljada donorskih kartica. Potpisivanje Donorske kartice je još uvijek samo čin dobre volje

svakog čovjeka. Ono što je bitno navesti da je kod osam donora organa u zadnjem periodu od tri godine nađena potpisana donorska karica, te je i familija voljom svojih najbližih dala pristanak za uzimanje organa za transplantaciju od svojih najbližih, ljudi kod kojih je uvrđena moždana smrt. To ukazuje koliko je bitno buditi svijest o donorstvu kod građana što je bila nepoznanica prije deset i više godina.

Naš prijedlog budžetske potrošnje - Upoznavanje građana o važnosti donacije i transplantacije organa i tkiva kao najboljeg načina liječenja pacijenta

Zajednički prijedlog sa Udruženjem dijaliziranih i transplantiranih bolesnika Federacije Bosne i Hercegovine.

Donacija (darivanje organa) kao i sama transplantacija je zapravo tabu tema u Bosni i Hercegovini. Naš cilj je da predanim radom, svakodnevno, na različite načine educiramo što veći broj građana, bez obzira na dob, spol, obrazovanje itd.

01. Postići što višu razinu građanske svijesti o potrebi darivanja organa.
02. Edukacija medicinskog kadra u ciljanim bolnicama i drugim zdravstvenim ustanovama
03. Povećati broj transplantacija organa u FBiH kako bi spasili što više života.
04. Preko transplantacijske medicine razvijati i ostale grane medicine.
05. Smanjiti broj pacijenata koji se liječe dijalizom.
06. Smanjiti liste čekanja na transplantaciju bubrega i drugih organa
07. Efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca

Prijedlog se smatra visokoprioritetnim jer na temelju Renalnog registra i izvještaja za 2017. Udruženja ljekara za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju u BiH, bilo je nešto manje od 2800 pacijenata koji se liječe dijalizom, od toga gotovo 2000 pacijena je u Federaciji BiH. Broj pacijenata koji imaju terminalno zatajenja jetre, srca, pluća i drugih organa nije poznat, ali se pretpostavlja da u FBiH ima približno 150 pacijenta kojima je potrebno presađivanje jednog od nabrojanih organa, jer im je to jedina šansa za život.

Sa druge strane, od 2000 pacijenta, hroničnih bubrežnih bolesnika koji se liječe tretmanom dijalize, 1/3 (oko 700) mogla bi biti transplantirana. U zadnjih 10 godina, broj dijaliznih pacijenta se povećao za 100%. Dijalizni centri su prebukirani te se uvode četvrte smjene na dijalizi. Osim što je dijaliza mukotrpana i obavlja se svaki drugi dan po 4-5 sata, ona je i jako skup, najskuplji, način liječenja, te se, poslije onkoloških bolesnika, za liječenje ovih pacijenta izdvaja najviše novca. Kada je bolesnik na dijalizi tu ne trpi samo on, u problemima je cijela njegova obitelj. Dijalizni pacijenti u većini slučajeva su nesposobni za rad i samostalno funkcioniranje, te kod većine ima potreba za njegu i pomoć druge osobe. Ograničenja u ishrani su jako velika. Čak im je zabranjeno piti vode prema njihovim potrebama. O putovanjima mogu samo sanjati, jer svaki drugi dan moraju ići na hemodijalizni tretman. Sa druge strane broj transplantacija organa stagnira i kreće se oko 20 na godišnjoj razini, što je za 8 transplantacija manje nego u 2015. godini, kada je FBiH imala 28 transplantacija što je rekordan broj u jednoj godini, ali i dalje se radi o jako malom broju u odnosu na region. Povećanje broja transplantacija se nameće kao imperativ, jer takav način liječenja donosi benefite ne samo oboljelima, nego i društvu u cjelini.

Nakon transplantacije oboljeli postaju sposobni da zasnuju radni odnos, obezbjede svoju egzistenciju i plaćaju doprinose. Ušteda za jednog pacijenta 1 godina iznosi 20.000 KM, što je za 10 godina 200.000 KM samo za jednog pacijenta.

Outputi ovog prijedloga su: Podizanje broja transplantacija, spašavanje života kroz eliminaciju terminalnih bolesti, poboljšanje kvaliteta života, ponovno davanje mogućnosti za zaposlenje pacijentima, velike finansijske uštede (transplantacija je jeftiniji način liječenja), razvoj drugih grana medicine.

Inicijativa i civilna akcija - ICVA

Radićeva 1, 71.000 Sarajevo
icva-bh.org
+387(0)33/210-201
Milan Mirić: micaicva@epn.ba

Uvod:

Od 1996. Međunarodno vijeće volonterskih organizacija (ICVA) u Bosni i Hercegovini je bilo jedno od glavnih organizacija za podršku nevladinog sektora u zemlji. Pruža usluge ukorijenjene u potrebama nevladinih organizacija i ostalih grupa civilnog društva. Jedina je organizacija koja povezuje zajednice nevladinih organizacija u državi i na međunarodnom nivou – olakšavajući zajednička zagovaranja prema državnoj vladi i međunarodnim organizacijama.

Prepoznajući bitnost lokalnog vlasništva, ICVA je restrukturirala okvire svojeg rukovodstva i članstva 2001. ICVA (Inicijativa i civilna akcija, kako je registrovana u BiH) je lokalno-odgovorna organizacija, registrovana kao državna nevladina organizacija, sa osobljem sastavljenim u potpunosti od građana BiH i Savjetodavnim vijećem povučenim iz državne zajednice nevladinih organizacija i ostalih ključnih sudionika.

Naša misija:

Misija/svrha ICVA-e je pomaganje nevladinim organizacijama u poboljšanju ostvarenja njihovih uloga, pružajući im pomoć u:

- Suradnja, dijeljenje informacija i pružanje mehanizama zajedničkog djelovanja;
- Razvijanje kapaciteta nevladinih organizacija da utiču na politike bitne za nevladin sektor i nevladine korisnike (s fokusom na ljudska prava najranjivijih grupa – žena, invalida, djece);
- Poduzimanje zajedničkih akcija zagovaranja u ime nevladinih organizacija i osjetljivih grupa u BiH, prvenstveno prema državnoj vladi, međunarodnim mehanizmima ljudskih prava i ostalim bitnim sudionicima.

Naša strategija:

ICVA ima četvero uposlenih na puno radno vrijeme i dvoje na skraćeno radno vrijeme.

ICVA ima dugu historiju u implementaciji građenja kapaciteta programa za nevladine organizacije, poduzimajući koordinisane akcije zagovaranja prema državnim vladama i međunarodnim mehanizmima ljudskih prava. Trenutno surađuje sa nevladinim organizacijama i udruženjima osoba sa invaliditetom, te je razvila aktivnu suradnju sa ključnim sudionicima kako bi uticala na politike o pitanjima ljudskih prava.

Šta smo postigli do sada?

- Razvili, priložili i zagovarali „shadow reports“ nevladinih organizacija o implementaciji Europske socijalne povelje, ICESCR, CEDAW u koordinisanoj akciji sa nevladinim organizacijama koje se fokusiraju na specifične ranjive grupe i njihova prava (žene, invalidi, djeca). Prvi CEDAW „shadow report“ naglasio je poziciju žena sa invaliditetom;
- Razvili preporuke nevladinih organizacija zasnovane na standardima ljudskih prava za poboljšani okvir legislativa u socijalnoj/zdravstvenoj zaštiti i anti-diskriminatornom sektoru u BiH, zagovarali prema vladi što je rezultiralo (do sada) sa četiri nova nacrtana zakona o socijalnoj zaštiti (zakon o osobama sa invaliditetom, zakon o socijalnoj zaštiti i socijalnom minimumu, zakon o zaštiti porodica sa djecom i zakon o civilnim žrtvama rata).
- Poduzeli smo akcijski orijentirana istraživanja o stanju i zastupljenosti nasilja nad Romskim ženama u BiH, razvili smo izvještaje o praćenju institucionalnih odgovora na nasilje, zagovarali prema vladi i javnosti podižući odgovornost odgovornih subjekata kako bi se unaprijedili mehanizmi zaštite i prevencije;
- Razvili smo suradnju sa bitnim parlamentarnim komisijama u BiH o institucionalnom učešću nevladinih organizacija o pitanjima vezanim za ljudska prava, diskriminaciju, socijalna/zdravstvena prava, prava osoba sa invaliditetom, prava žena (ICVA surađuje sa bar četiri parlamentarne komisije raspravljajući o bitnim pitanjima/legislativama);
- Zasnivali smo aktivne mreže nevladinih organizacija radi jednoglasnog obraćanja vladi - mreža je priznati sudionik u adresiranju politika u sektoru ljudskih prava i antidiskriminacije;
- Proveli programe izgradnje kapaciteta za nevladine organizacije i njihove korisnike (žene, osobe sa invaliditetom, djecu, Rome) o tome kako tražiti prava na socijalna/zdravstvena prava i kako se zaštititi od diskriminacije pred institucijama;

Naš prijedlog budžetske potrošnje - Prevođenje sjednica, informativnih i edukativnih emisija na znakovni jezik

Prijedlog je visoko prioritetan jer 10% populacije u KS čine osobe sa invaliditetom, skraćeno OSI. Socijalna uključenost (inkluzija) OSI u KS bi se ostvarila putem dostupnosti medijskih sadržaja i usluga i mogućnosti OSI da učestvuju u društvenom životu i upražnjavaju politička, društvena i civilna prava.

Prioritet se mora staviti na uklanjanje barijera kod javnih medijskih servisa kako bi se obezbijedila dostupnost informacija i drugih programa putem vođenja mehanizama kao što su znakovni jezik, titlovi, ali i dostupnost informacija u slučajevima humanitarnih kriza (požari, poplave, zemljotresi isl.)

Krajnji cilj ovog prijedloga je bolja uključenost OSI u donošenje odluka i aktivnosti u ispunjavanju njihovih prava vezano za sredinu u kojoj žive, kao i povećanje odgovornosti nadležnih institucija u sprovođenju usvojenih zakonskih domaćih i međunarodnih akata.

Krila nade

Dr. Mustafe Denišlića 8, 71.000 Sarajevo
wings-of-hope.ba
+387(0)33/650-715
Marija Šarić: marija.saric@wings-of-hope.ba
Zvezdana Jakić: putnik77@hotmail.com

Uvod:

Krila nade imaju dugu historiju. Počeli smo sa radom početkom 1995. sa glavnim fokusom na pomaganje djeci. Mladi su bili disproportionalno pogođeni ratom, njihova djetinjstva su ometena, pristup obrazovanju ozbiljno je narušen, dok je stalni strah od smrti ili ozljede rezultirao mentalnim naporom. Rat je također pogodio njihove živote razarajući im domove ili je kao posljedicu imao gubitak roditelja. To je značilo da je psihički razvoj mladih narušen odsustvom porodice, te time da su mnogi morali potražiti sklonište u domovima. Bjelave i Mjedenica su bile institucije koje su pružale utočište djeci i primarni projekat Krila nade je bio da se isti obnove.

Organizacija je nastavila rasti otvaranjem Centra za psihološku pomoć djeci, mladima i odraslima 2003. Fokusirala se na bitnost stalnog obrazovanja psihologa, psihoterapeuta, socijalnih radnika, pedagoga i psihijataru unutar Krila nade i Bosne i Hercegovine općenito. Ovaj je centar omogućio da se djeci, mladima i odraslima pruži odlična terapeutska pomoć, sa posebnim naglaskom na marginalizirane grupe.

Polja stručnosti Krila nade su: Mentalno zdravlje, obrazovanje, pravna pomoć.

Naša misija:

Unaprjeđenje društvene uključenosti i ojačanje žena, djece, mladih i ostalih osjetljivih grupa promocijom i šticeanjem ljudskih prava, mentalnog zdravlja i podrškom u obrazovanju.

Naša strategija:

Krila nade su organizacija posvećena korisnicima i zajednicama, te smo razvili tri centra: Centar za istraživanje i terapiju, Centar za obrazovanje i zapošljavanje, te Centar za pravnu pomoć. Pristup je multidisciplinarnan i multi-sistematičan. Korisnici su redom marginalizirani pojedinci koji propadaju kroz rupe bosanskohercegovačkog društva. Tim koji se sastoji od psihijataru, psihoterapeuta, socijalnih radnika, učitelja i pravnika rade zajedno na pojedinačnim slučajevima kako bi se pojedinci ojačali i kako bi se pomoglo njima i njihovim porodicama da stanu na svoje noge i da postanu funkcionalni članovi društva.

Naši najznačajniji donatori su: Cfd, Feministička mirovna organizacija, EU komisija, Općina Novo Sarajevo, World Vision, te mnogobrojni manji donatori.

Šta smo postigli do sada?

Naši stalni programi su psihoterapija (CBT, Gestalt, Family Systematic therapy approach), podrška u formalnom obrazovanju, obrazovanju profesionalaca, pravna pomoć i zapošljavanje. U proteklih četrnaest godina 20.000 korisnika je primilo podršku sa stopom uspjeha od 80%.

“Support in continued education for adults” - “Podrška u nastavku školovanja za odrasle”; “Integration or Inclusion”: redefinition of culture, politic and practice in schools of Canton Sarajevo” - “Integracija ili inkluzija: redefiniranje kulture, politika i prakse u školama Kantona Sarajevo”; Projekat “Kognitivno-bihevioralni tretman nasilnog ponašanja kod školske djece” - “Cognitive behavioural treatment of violent behaviour” (CBT) is the Foundation’s program for elementary schools. (Continues project); Needs, challenges and coping strategies of children with disabilities (CWDS) in BiH and their families [World Vision]; Global Practice Bosnia [Denver University]; Let’s empower her [Kvinna till Kvinna]; Balkan Monitoring Public Finance

Naš prijedlog budžetske potrošnje - Unaprjeđenje mentalnog zdravlja u BiH

Ciljevi ovog prijedloga su:

- Formirati radnu grupu stručnjaka koji su stručni i profesionalno osposobljeni za podizanje kolektivne svijesti i značaja mentalnog zdravlja
- Provoditi aktivnosti na razumijevanju mentalnog zdravlja i podizanju svjesnosti o važnosti mentalnog zdravlja kao dijela općega zdravlja, na promociji dobrog mentalnog zdravlja i blagostanja, razumijevanju problema mentalnog zdravlja i duševnih/mentalnih poremećaja, borbi protiv stigme i diskriminacije (okrugli stolovi, konferencije, postavljanje promotivnih plakata u Centre za mentalno zdravlje, ambulante, domove zdravlja i sl.);
- Aktivnosti koje unaprjeđuju mentalno zdravlje jačanjem zaštitnih čimbenika i smanjivanjem čimbenika koji mu štete (izrada priručnika na temu zaštite mentalnog zdravlja, dostupnog u ambulancama i domovima zdravlja);
- Učinkovite mjere promocije koje rezultiraju boljom kvalitetom života, boljim socijalnim funkcioniranjem, boljim uklapanjem u društvo, smanjenjem ljudske patnje, nižom incidencijom i prevalencijom duševnih/mentalnih poremećaja (promocija psihosocijalnog tretmana kao načina liječenja u cilju sprječavanja prekomjerne upotrebe i zloupotrebe medikamenata).

Kada uz ove globalne trendove uzmemo u obzir i specifične faktore rizika za pogoršanje mentalnog zdravlja stanovništva u Federaciji BiH, kao što su traume iz ratnog perioda, teška socio-ekonomska situacija, onda imamo jasne pokazatelje da se nalazimo pred brojnim izazovima kada je u pitanju zaštita mentalnog zdravlja stanovništva Federacije BiH. Reforma zaštite mentalnog zdravlja u Bosni i Hercegovini započela je 1996. godine stavljanjem fokusa na brigu u zajednici, za razliku od pristupa koji je uglavnom bio baziran na tradicionalnom bolničkom tretmanu ljudi sa mentalnim poremećajima te su u tom smislu ostvareni značajni rezultati, ali ipak nedovoljni. U tom smislu donesena je i Politika i strategija za zaštitu i unaprjeđenje mentalnog zdravlja FBiH (2012-2020) od strane Federalnog Ministarstva zdravstva, radi rada na unaprjeđenju i zaštiti mentalnog zdravlja u FBiH.

Osigurati uspostavljanje sistema za promociju zaštite mentalnog zdravlja, prevenciju mentalnih poremećaja, rano otkrivanje i djelovanje, psihosocijalnu rehabilitaciju i oporavak, te redukciju stigme i diskriminacije.

Ovakvim sistemom se omogućava efikasniji pristup uslugama mentalnog zdravlja u zajednici svim građanima Federacije BiH, kao i promocija psihoterapijskog tretmana.

Udruženje dijaliziranih i transplantiranih bolesnika Federacije BiH

Poslovni centar 96, 72.250 Vitez
www.uditb-fbih.org
+387(0)30/719-018
Tomislav Žuljević: uditb.fbih@gmail.com

Uvod:

Udruženje dijaliziranih i transplantiranih bolesnika FBiH (u daljnjem tekstu UDITB FBiH) je nevladina organizacija okupljena oko zajedničkog cilja a to je bolji status pacijenta koji su na dijalizi, transplantiranih, kao i onih koji čekaju transplantaciju nekog od unutarnjih organa (srce, pluća, jetra, gušterača, bubreg).

Rad na prevenciji bolesti unutarnjih organa te psihofizička rehabilitacija ovih grupe pacijenata.

UDITB FBiH osnovan je 09. 03. 2014. u Vitezu, a članice sastavnice ovog Udruženja su 7 (sedam) kantonalnih Udruženja i Udruga.

Naša misija je pomoć članovima UDITB FBiH u svakom smislu a posebno u ostvarivanju njihovog prava na adekvatno liječenje, ali i pomoć u ostvarenju njihovih zakonskih prava i rješavanju drugih problema koji prate ovu populaciju bolesnika.

Također, ne manje važno, Udruženje radi i na promidžbi i podizanju svijesti kod građana o važnosti darivanja i presađivanja organa, transplantaciji, kao najboljem načinu liječenja.

Naša misija:

Ciljevi našeg Udruženja su višestruki. Prije svega osigurati jednak tretman za sve pacijente u FBiH koji se liječe hemodijalizom. Tu prvenstveno mislimo na liječnički kadar, aparaturu, smještajne kapacitete, lijekove, repro material i ostalo što prati ovaj tretman liječenja. Jasno je da je transplantacija-presađivanje organa, najbolji način liječenja te smo posebnu pažnju posvetili promociji i priči o darivanju organa kako bi se povećao broj transplantacija u BiH. Naime, trenutno se u Bosni i Hercegovini na godišnjem nivou uradi prosječno 20 transplantacija što je jako malo u odnosu na region, Europu i svijet.

Transplantacija je način liječenja u kojem pacijenta u potpunosti vraćamo u život, vraćamo ga na posao, društveno je koristan, i nije na teret državi u obimu u kojem je bio dok je bio na dijalizi.

Znamo i svjesni smo da se na ovom planu može i više i bolje, stoga nikada nećemo odustati u namjeri da svojim aktivnostima potaknemo odgovorne da se više aktiviraju na polju transplantacijske medicine.

Naša strategija:

UDiTB FBiH je, zajedno sa Donorskom mrežom u BiH jako aktivno na polju informiranja i obavještanja javnosti o darivanju i presađivanju organa te promidžbi transplantacije kao najboljeg načina liječenja kod pacijenta sa zatajenjem unutarnjih organa.

Svijest kod građana o ovoj temi mora biti na visokom nivou. U tom smislu radimo javne tribine po gradovima BiH, u školama, na fakultetima, za građane.

Uličnim akcijama i akcijama u frekventnim trgovačkim centrima također pokušavamo animirati obične ljude da razmišljaju i razgovaraju o ovoj temi.

Tako šaljemo poruku i institucijama u FBiH i BiH, posebno onima koji se ova tema tiče, a to su prije svih Federalno ministarstvo zdravstva, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Vladi FBiH kao i kliničkim centrima u BiH koji bi se trebali više posvetiti transplantacijskom programu.

Šta smo postigli do sada?

UDiTB FBiH je osnovano 2014. godine dok je još bio jako mali broj transplantacija u BiH, prosječno 8 na godišnjem nivou.

Nakon naše sveobuhvatne kampanje, zajedno sa drugim Udruženjima a posebno sa Donorskom mrežom BiH, broj transplantacija se u 2015. popeo na 28, što je bio jako veliki uspjeh jer se broj transplantacija povećao za više od 3 puta.

U našim akcijama koje smo gore naveli veliki broj građana je potpisao donorsku karticu.

Naše Udruženje je, nakon višegodišnje borbe uspjelo u tome da Parlament Federacije BiH usvoji „Izmjene i dopune Zakona o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja“ koji bi u narednom periodu morao dati svoj rezultat u smislu većeg broja transplantacija, tj. većeg broja spašenih života.

Na našu inicijativu neki od lijekova su uvršteni na esencijalnu listu i sada su dostupni našim članovima.

Prvi put u povijesti Bosne i Hercegovine, članovi našeg Udruženja su sudjelovali na Europskim sportskim igrama za dijalizirane i transplantirane pacijente.

Naš prijedlog budžetske potrošnje - Upoznavanje građana o važnosti donacije i transplantacije organa i tkiva kao najboljeg načina liječenja pacijenta

Zajednički prijedlog sa Donorskom mrežom BiH.

Grbavička 50, 71.000 Sarajevo
www.ekotim.net/
+387(0)33/812-728
Rijad Tikveša 061/554-302

Uvod:

"EKOTIM" je organizacija koja je osnovana u februaru 2002 god. od strane studenata i srednjoškolaca koji su osjetili potrebu da praktičnim primjerom unesu promjene u nizak stepen svijesti o potrebama zaštite okoliša i prirode. Bez ičega u startu, naoružani samo voljom i željom da prenesu ideju potrebe zaštite i očuvanja prirode i okoliša svojim sugrađanima i prijateljima. Svjesni činjenice da je zdrav okoliš neophodan svima, realizacijom nekoliko projekata, pokušali smo praktičnim primjerom pokazati kako i nije teško, u svakodnevni život unijeti i razmišljanje o okolišu. Jedna od rijetkih organizacija koja posvećuje brigu razvoju svijesti kod mlađih ljudi, studenata i srednjoškolaca, kao oslonca za buduće generacije.

Tokom svih ovih godina rada, kroz realizaciju različitih projekata, ova organizacija se razvila u jaku, volontersku organizaciju koja je sposobna da ukaže na različite okolišne probleme i ponudi moguća rješenja.

Nakon deset godina rada, stekli smo iskustvo za provođenje različitih vrsta projekata i inicijativa.

Naša misija:

Zdrav i prihvatljiv okoliš za sve građane, uz uvažavanje principa održivog razvoja.

Naša strategija:

Kao što smo već naveli, strateški pristupamo razvoju svijesti kod mlađih ljudi, naročito školaraca i studenata, te time dugoročno postavljamo model koji neće zastariti.

Šta smo postigli do sada?

Objavili smo: Brošuru o otpadu, Brošuru o reciklaži papira, Populaciono-genetička studija Prenjskog Daždavnjaka, Brošuru o zagađenju zraka od saobraćaja.

Učestvovali smo u projektima poput: "Sve što danas baciš u rijeku/jezero, sutra ćeš popiti iz česme/slavine", "Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije", "Recikliraj me- bolje za sve".

Na Nacionalnoj Bells konferenciji, koja je održana 20.10.2010 u Sarajevu, organizaciji "Ekotim" dodijeljena je titula "Uvaženi ambasador okoliša".

Ova titula u jednu ruku je nagrada za aktivnosti koje su članovi organizacije "Ekotim"

proveli u prethodnom period u cilju promocije BELLS pokreta, ali i obaveza, da dalje nastavljamo rad i aktivnosti na zaštiti okoliša.

Važno je napomenuti da aktivnosti na promociji Bells pokreta nikada ne bi bile realizirane bez nesebičnog angažmana naših volontera.

Kali Sara

Dolina 2, 71.000 Sarajevo
kalisara-ric.ba/
+387(0)33/265-885
Sanela Bešić - kalisara.ric@gmail.com

Uvod:

Romski informativni centar (RIC) uspostavljen je 2007. godine kroz projekt „Podrška romskoj nacionalnoj manjini u BiH u efektivnom zagovaranju i izvještavanju“. Projekt su finansijski podržali američki State Department i World Vision Inc.

RIC je u aprilu 2009. godine registrovan kao udruženje i puni naziv je Kali Sara-Romski informativni centar.

Naša misija:

Misija Kali Sare RIC-a su zastupanje interesa Roma kroz saradnju s relevantnim institucijama i organizacijama, razvijanje znanja i vještina iz oblasti ljudskih prava i evropskih integracija, jačanje kapaciteta mladih i žena, podizanje svijesti bh. javnosti o romskim pitanjima putem medija, doprinos jačanju civilnog društva.

Naša strategija:

Osnovni cilj formiranja RIC-a je borba protiv diskriminacije Roma stvaranjem pozitivne medijske slike o Romima, predstavljanjem pozitivnih primjera iz zajednice te očuvanjem jezičke, kulturne i historijske baštine romske populacije.

Šta smo postigli do sada?

Aktivnosti udruženja Kali Sara-RIC su zagovaranje i lobiranje za rješavanje problema Roma u BiH, istraživanje i izvještavanje o realizaciji politika/strategija za rješavanje problema Roma, monitoring i evaulacija realizacije Strategije za rješavanje problema Roma i Dekade Roma u BiH, organiziranje javnih kampanja, edukacija mladih Roma i Romkinja, organiziranje stručnih skupova, treninga, seminara, kreiranje/dizajniranje i izdavanje promotivnih materijala, izdavanje i objavljivanje knjiga i drugih publikacija, informiranje javnosti o pitanjima Roma putem medija, istraživanje, analize i monitoring rada elektronskih i pisanih medija o izvještavanju o romskim pitanjima.

Naš prijedlog budžetske potrošnje - Veća izdvajanja za sufinansiranje predškolskog odgoja za djecu iz socijalno ugroženih kategorija

Ovaj prijedlog budžetske potrošnje predlaže udruženje Kali Sara zajedno sa koalicijom od preko 50 stručnjaka i organizacija okupljenih oko REYN BiH projekta. Kao što je navedeno u samom naslovu prijedlog se bavi većim izdvajanjima za sufinansiranje predškolskog odgoja za djecu iz socijalno ugroženih kategorija sa krajnjim ishodom poboljšanja uslova ranog razvoja.

Trenutna izdvajanja za sufinansiranje boravka u vrtićima za djecu iz socijalno ugroženih kategorija nisu dovoljna. Predškolsko obrazovanje u BiH je najveća slabost obrazovnog sistema jer ima najnižu stopu učešća u sistemu u regiji, te bi se usvajanjem ovog prijedloga budžetske potrošnje vidno povećalo uključenje djece u sistem predškolskog obrazovanja u Kantonu Sarajevo. Specifični ciljevi prijedloga su: Utvrđivanje trenutnog stanja (stope) upisa u KS; Jačanje kapaciteta ustanova predškolskog obrazovanja; Osnaživanje roditelja; Jačanje svijesti o značaju predškolskog obrazovanja.

Studije su pokazale da je ulaganje u predškolsko obrazovanje najisplativije, te da su ispravke greški jako skupe za zemlju u kasnijem periodu razvoja osobe. Također, rad sa mješovitim grupama (34% socijalno ugroženih, 33% Romske djece, 33% djece koja plaćaju smještaj) osigurava smanjenje diskriminacije.

U konačnici, uključenje djece iz socijalno ugroženih kategorija bi postigao pored kratkoročnih benefita i dugoročno zdravije i obrazovanije društvo sa manje diskriminacije prema navedenoj kategoriji.

Rašida Bešlije 73, 71.000 Sarajevo
<http://sumero.ba/>
+387(0)33/268-640
Haris Haverić - haveric.haris@sumero.com

Uvod:

Savez organizacija za podršku osobama s intelektualnim teškoćama Federacije Bosne i Hercegovine koji je formalno uspostavljen 2000. godine, broji 30 članica i veliki broj partnerskih organizacija širom Bosne i Hercegovine.

Naša misija:

SUMERO kao Savez organizacija civilnog društva promovira ljudska prava, zastupanje i samozastupanje osoba s intelektualnim teškoćama, s ciljem njihovog socijalnog uključivanja kroz razvoj kvalitetnih servisa podrške u lokalnoj zajednici.

Naša strategija:

SUMERO radi na kreiranju temeljnih uslova za uspostavljanje miješanih modela društvenih servisa za osobe sa intelektualnim poteškoćama kroz povećanje kapaciteta organizacije, trening terenskih timova koji daju podršku lokalnoj zajednici, procjenu sposobnosti za samostalan život, implementaciju individualnih programa (osposobljavanje za osnovno funkcionisanje pojedinca), uspostavljanje jedinica za život u zajednici, lobiranje prema relevantnim institucijama za uspostavljanje miješanog modela društvenih servisa.

Šta smo postigli do sada?

Pomogli smo brojnim osobama sa intelektualnim poteškoćama u procesu njihove deinstitutionalizacije, upoznali javnost o značajima takvog pristupa u odnosu na institucionalizaciju, pružili korisnicima usluga im prijelazni korak prema samostalnom i nezavisnom životu. Bili smo učesnici u brojnim projektima kroz koje smo se borili protiv stigmatizacije i marginalizacije osoba sa intelektualnim poteškoćama.

Naš prijedlog budžetske potrošnje - Implementacija strategije za deinstitutionalizaciju u Federaciji BiH

Na osnovu budžetske potrošnje Federacije BiH iz prethodnih godine i analiza „Transformacija ustanova socijalne zaštite u FBiH“ i „Uspostava servisa podrške Stanovanje u zajednici uz podršku u FBiH“ koje je uradio Sumero meže se reći da je iznos od 650.000KM realan za dio troškova, ali kao primjer pozitivne prakse koju bi pokrenula FBiH. Može se navesti i uredba Vlade FBiH kojom se ograničavaju nova ulaganja u zavode u FBiH.

Ovaj prijedlog se smatra visokoprioritetnim u skladu sa obavezama države prema međunarodnim obavezama, usvojenim zakonima i odlukama za proces transformacija

ustanova socijalne zaštite. Trenutno u 5 ustanova/zavoda u FBiH boravi preko 2000 osoba s invaliditetom. Država, odnosno entitet FBiH i kantoni izdvajaju preko dvadeset miliona maraka za ove ustanove. Iz proračuna FBiH se izdvaja u prosjeku dva miliona maraka za ove zavode. Postojeće resurse bi usmjerili prema lokalnim zajednicama.

Trenutno finansiranje nije dovoljno i neobavezno je. Neophodno je omogućiti sistematsko rješenje i finansirati deinstitutionalizaciju iz budžetskih sredstava. Strateški dokumenti predviđaju implementaciju takvih procesa koji zahtjevaju troškove i budžetiranje. Ovaj prijedlog bi preusmjerio resurse i podigao bi transparentnost. Neki od rezultata ovog prijedloga u praksi bi bili zapošljavanje mladog profesionalnog osoblja koje bi radilo sa navedenog populacijom u lokalnim zajednicama, širenje i razvoj u drugim dijelovima zemlje uključujući Republiku Srpsku, rekreirajući primjere pozitivne prakse u BiH i regiji.

Moduli

Uvodni modul

Uvodni modul je poslužio da se učesnici upoznaju s Curriculumom Budžetske akademije i da se postave čvrsti temelji uspješnog završetka obuke koju treba da prođu kroz:

1. Polaznicima smo pružili sve relevantne informacije u vezi s kurikulumom, uključujući opće ciljeve i filozofiju kurikuluma, kao i praktične detalje koji se odnose na ishode obuke koju treba da prođu.
2. Polaznici su bili pozvani da i sami podijele informacije o svojim organizacijama (misiji i viziji svoje organizacije, dosadašnjem iskustvu u predlaganju i zagovaranju alternativnih prijedloga javnih politika za dobrobit svojih korisnika) i svojim potrebama i očekivanjima od obuke i od trenera da bi na taj način omogućili adekvatno planiranje obuke.
3. Modul je također imao cilj da polaznicima treninga i facilitatorima pruži mogućnost međusobnog kontakta, da razmijene informacije i izgrade lični odnos kako bi mogli da omoguće stvaranje konstruktivne sredine za učenje.

01. Prvi modul - Budžetski proces u BiH - Zagovaranje kroz budžet

Jedan od primarnih zadataka ove radionice je bio da doprinese da OCD bolje razumiju sam budžetski proces, kao i faktore koji utiču na izradu, usvajanje i izvršenje budžeta, te da dobiju uvid u provedene reforme u oblasti javnih finansija u BiH, u budžetske koncepte, instrumente i procese koji su trenutno u upotrebi na svih 14 nivoa vlasti u BiH.

Cilj radionice je bio da se organizacije civilnog društva upoznaju sa aspektima izrade budžeta na svim nivoima vlasti u BiH i osnovnim aspektima programskog budžetiranja, kako bi mogle vršiti analizu budžeta i zagovarati nove prijedloge budžetske potrošnje i uštede.

Kroz praktične vježbe učesnici su stekli znanja kako i kada se i sami mogu uključiti u budžetski ciklus i predlagati nove prijedloge budžetske potrošnje.

Krajnji cilj modula je bio da se civilno društvo što više uključi u proces izrade budžeta što bi, posljedično, dovelo do boljih i transparentnijih odluka vlada, te povećanja odgovornosti vlasti za rezultate budžetske potrošnje.

02. Drugi modul - Uključivanje OCD u budžetski proces u BiH - Izrada alternativnih prijedloga budžetske potrošnje

Na ovom modulu Budžetske akademije radilo se na izradi konkretnih prijedloga budžetske potrošnje za Dokument okvirnog budžeta 2020.-2022. Federacije BiH i Kantona Sarajevo, a koji su se kasnije usaglašavali sa resornim ministarstvima na ova dva nivoa vlasti.

Učesnici su prikupili sve potrebne informacije za izradu alternativnog prijedloga budžetske potrošnje, a koje su se odnosile na obrazloženje problema koje polaznici žele riješiti, strategije, planove, zakone na koje se zahtjev oslanja, definisanje konkretnih aktiv-

nosti i potrebnih resursa tokom svake od tri godine i koji su očekivani rezultati.results.

03. Treći modul - Usaglašavanje alternativnih prijedloga budžetske potrošnje - Uključivanje OCD u budžetski proces

Treći modul Budžetske akademije bio je podijeljen na dva dijela. Prvi dan se bavio temom: „Osnaživanje organizacija civilnog društva u oblasti održivosti“, koji je vodio Haris Haverić iz organizacije SUMERO. Tokom navedene prezentacije polaznici su bili upućeni u primjere dobre prakse kada je u pitanju održivost organizacije, te su imali priliku da kroz praktične vježbe naprave zagovaračke mape, kao i da vježbaju pristup vladinim službenicima. Drugi dan modula se bavio temom: “Usaglašavanje alternativnih prijedloga budžetske potrošnje - Uključivanje OCD u budžetski proces”, tokom kojeg su polaznici Akademije bili u mogućnosti direktno razgovarati sa predstavnicima vlasti i ministarstava koji su bili prisutni na sastanku, kao i iznijeti svoje prijedloge budžetske potrošnje.

04. Četvrti modul - Antidiskriminacijsko zagovaranje - Osnovni principi i zagovaranje u BH praksi

Četvrti modul je vođen od strane organizacije „Prava za sve“. Na navedenom modulu polaznici su bili u prilici saznati o značaju antidiskriminacijskog zagovaranja i bitnosti vođenja medijskih kampanja u istu svrhu. Prilikom praktičnih vježbi polaznici su bili u prilici razviti mape moći koje zagovaračke kampanje usmjeravaju prema određenom cilju.

Krajnji cilj modula je bio razumijevanje pitanja diskriminacije i borbe protiv iste, kao i stvaranje zagovaračke kampanje koju organizacije učesnice odmah mogu koristiti u ostvarenju svojih ciljeva. Na modulu su bili prisutni i korisnici usluga organizacije SUMERO koji su iznijeli svoja lična iskustva o diskriminaciji i stigmi sa kojom su suočeni kao osobe sa teškoćama u intelektualnom razvoju, kako u svakodnevnom ličnom životu, obrazovnim institucijama, tako i u traženju zaposlenja.

05. Peti modul - Online podrška budžetskom zagovaranju - Optimizacija web stranica i korištenje društvenih mreža

Tokom petog modula polaznici su bili u prilici učiti o optimizaciji web stranice, kako koristiti analitiku za pregled posjeta na svojim stranicama i pojedinim objavljenim vijestima, kao i bitnost održavanja i ažuriranja stranice. Pored navedenog polaznici su također prisustvovali predavanju i praktičnim vježbama o korištenju društvenih mreža poput Facebooka, Instagrama i Twittera u svrhu zagovaračkih kampanja i zagovaranja općenito. Zbog velike zainteresovanosti polaznika za ovu temu, organizovan je i nastavak na srodnu temu u vidu sedmog modula Budžetske akademije.

06. Šesti modul - Prakse budžetskog zagovaranja u Nizozemskoj

Šesti modul se bavio prikazom dobrih praksi i iskustava na međunarodnom nivou, preciznije, iz Kraljevine Nizozemske. Predstavnici organizacija Budget Monitoring i Indische BuurtBalie zajedno sa predstavnicom grada Amsterdama predstavili su svoja iskustva u zagovaranju u lokalnoj zajednici, te predstavili uspješan model koji se primjenjuje u

gradu Amsterdamu. Kroz praktične vježbe i rad u timovima polaznici su razvili nove pristupe zagovaranju, te, vođeni primjerom organizacija voditeljica modula, donijeli zaključak o bitnosti postojanja mreže za inkluziju kao platforme za grupno zagovaranje.

07. Sedmi modul - Kreiranje online sadržaja, korištenje digitalnih platformi, kreiranje vizuelnog identiteta, promocija na društvenim mrežama

Sedmi modul je uključivao pored usvajanja znanja o online alatima i korištenju platformi i praktični rad učesnika sa krajnjim ciljem kreiranja promotivnih i komunikacijskih materijala za aktivnosti učesnika edukacije.

Metodologija rada je bila bazirana na kombinaciji pokaza i vježbi. Kroz teorijski dio polaznici su dobili osnovna znanja iz oblasti digitalnog marketinga, kreiranja digitalnih sadržaja i online alata, a tokom praktičnog dijela su dobili priliku da kroz interaktivne vježbe testiraju i primjene stečeno znanje.

Posebna pažnja bila je posvećena generisanju optimiziranih tekstova za web i tražilice, pripremi materijala za mreže i izgradnji vizuelnog online identiteta. Edukacija je u fokusu imala praktične vježbe, uz brojne interaktivne metode rada, putem kojih su korisnici naučili koristiti besplatne alate za stvaranje optimizovanog online sadržaja.

PPCO radionice

Sve organizacije su pred kraj projekta, uz podršku osoblja Budžetske akademije i CPI-a održale PPCO radionice u cilju detaljnijeg, strateškog sagledavanja pluseva, potencijala, briga i prevazilaženja tih prepreka i briga u procesu budžetskog zagovaranja. Sve organizacije su izrazile zadovoljstvo primijenjenom metodom koja im je omogućila da vide nešto novo u temama kojima se bave već dugi niz godina i dobili su nove ideje za zagovaranje.

Individualne konzultacije

On top of joint work during the modules, and considering the specific needs of individual organizations and their aims, a number of one-on-one consults was held in the organizations' offices, about the issues of advocacy in parliament, using digital tools in advocacy, writing proposals for new budget spending for levels other than those covered by the Budget Academy (the municipal and state levels).

Zaključci organizatora

Uvjereni smo da je u Bosni i Hercegovini, regiji i cijelom svijetu velika potreba za osnaživanje i osposobljavanje organizacija civilnog društva da bi bile u stanju značajnije utjecati na budžete svoje općine, grada, pokrajine, kantona ili države. Države bi trebale prepoznati da je dugoročno u njihovom interesu imati stručne partnere iz civilnog društva u svim fazama budžetskog ciklusa.

Da bi se projekti edukacije proveli uspješno, naše iskustvo je pokazalo da je bitno odabrati organizacije koje su lideri u pojedinom sektoru u kojem već dugo rade i imaju plan da nastave dugoročno raditi na unapređenju stanja u tom sektoru. Važno je i da imaju dovoljno osoblja da prate program edukacije, jako male organizacije ne mogu izdvojiti

dvije osobe dva radna dana u sedmici da se educiraju, zbog rada na svojim tekućim aktivnostima. Te organizacije već znaju pratiti i analizirati zakone, javne politike i međunarodne konvencije na koje se pozivaju pri svojem budžetskom zagovaranju

Jako dobra praksa je da se angažiraju predavači iz javnog sektora i konzultacijske sesije sa predstavnicima izvršne i zakonodavne vlasti jer je rijetka prilika za otvoreni dijalog između javnog i civilnog sektora, iz čega proizlaze mnoge prepreke i nerazumijevanja.

Potrebno je odvojiti dosta vremena za provođenje edukacije jer je teško uskladiti preopterećenost vodećih ljudi odabranih organizacija i naći termine u kojima svi, ili barem većina polaznika može prisustvovati na modulu.

Organizacije koje proaktivno komuniciraju svoje ciljeve online i offline, koje imaju svoju bazu članova, koje su prisutne i na ulicama na protestima, peticijama, koje artikulirano i frekventno gostuju u informativnim programima imaju najveće šanse da njihovo budžetsko zagovaranje urodi plodom.

Zahvale

Za uspješnu realizaciju projekta prvo se želimo zahvaliti polaznicima Budžetske akademije koji su svojim aktivnim sudjelovanjem na modulima, vježbama i u praktičnom radu pokazali znanje i stručnost u svojim temama i nesebično dijelili iskustva iz svog rada i svog sektora sa polaznicima iz drugih sektora. Dijeljenje znanja i iskustava između različitih organizacija i sektora civilnog društva je po našem mišljenju podjednako važan segment kao i segmenti stjecanja teoretskog znanja i praktičnog rada. Kroz radionicu koju smo održali sa partnerima iz Nizozemske, Budget Monitoring iz Amsterdama, (kojima se isto ovim putem zahvaljujemo na pomoći i suradnji), došli smo na ideju koju kanimo realizirati, a to je uspostava mreže organizacija koje zastupaju one građane koji imaju posebna prava i obaveze a čije se potrebe nikako ili nedovoljno ispunjavaju od strane vlasti i javnih institucija, koje bi zajedno promovirale svoje ciljeve i podržavale jedna drugu u lobiranju i zagovaranju.

U prvim danima pripremanja koncepta Budžetske akademije vrlo važnu pomoć su nam pružili i ohrabрили nas kolege iz International Budget Partnershipa iz Washingtona, predvođenim Warrenom Krafchukom i Danijel Ditrich iz nizozemske razvojne agencije HIVOS.

Vodeća predavačica i konzultantica Budžetske akademije Mirjana Sirčo je imala čast raditi sa vrhunskim line-upom predavača i trenera a to su bili: prof.dr. Sead Dizdarević, Diana Šehić, Arijana Čatović, Vedran Tičić, Aida Hadžiosmanović, Feđa Kulenović, Melisa Tolja, Haris Haverić, koji je bio u ulozi polaznika akademije ali ujedno i predavač za teme u kojima je vrlo stručan.

Najveći dio modula održao se u inspirativnom i savremenom Sumero centru u Vogošći pored Sarajeva gdje se o našim tehničkim i logističkim potrebama domaćinski brinuo Alen, jedan od korisnika programa deinstytucionalizacije.

U duhu zagovaranja da javni novac pripada građanima i poduzetnicima, prvo bi se zahvalili taxpayerima u Kraljevini Nizozemskoj, a zatim i ambasadi Kraljevine Nizozemske u Bosni i Hercegovini i njihovom programu Matra.